COĞRAFYA Sınıf-12

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU GELİŞMİŞ VE GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELERİN ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Dünyadaki gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin ekonomik ve sosyokültürel yönden birtakım farklılıkları vardır.

Gelişmiş bir ülke olan ABD'nin New York şehrinden bir cadde

Gelişmekte olan ülkelerden Nepal'de Nagarkot şehrinden bir cadde

Gelişmiş Ülkelerin Özellikleri

- Gelir dağılımı daha dengelidir.
- Kişi başına düşen millî gelir yüksektir.
- Nüfusun büyük bir bölümü sanayi ve hizmet sektöründe istihdam edilir. Tarım sektöründe çalışanların oranı azdır.
- Nüfus artış hızı düşüktür.
- Sağlık ve eğitim hizmetleri gelişmiştir.
- Altyapı gelişmiştir.
- Tarımda modern yöntemler kullanılır.
- Araştırma geliştirme faaliyetlerine ayrılan kaynak yüksektir.
- Doğum ve ölüm oranları düşüktür.
- Kentsel nüfus fazladır.
- Nitelikli iş gücü fazladır.
- Okuryazarlık oranı yüksektir.
- Teknolojik imkânlar fazladır.
- Toplumun geneli çekirdek ailelerden oluşur.

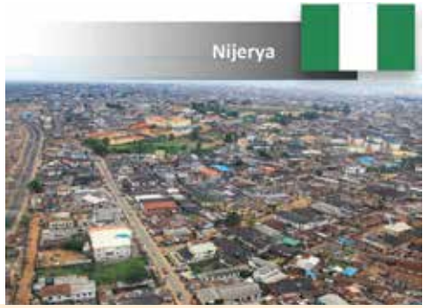
Gelişmekte Olan Ülkelerin Özellikleri

- Gelir dağılımı dengesizdir.
- Kişi başına düşen millî gelir düşüktür.
- Nüfusun büyük bir bölümü tarım sektöründe istihdam edilir.
- Nüfus artış hızı yüksektir.
- Sağlık ve eğitim hizmetleri yetersizdir.
- Altyapı yetersizdir.
- Tarımda ilkel yöntemler kullanılır.
- Araştırma geliştirme faaliyetlerine ayrılan kaynak düşüktür.
- Doğum ve ölüm oranları yüksektir.
- Kırsal nüfus fazladır.
- Nitelikli iş gücü azdır.
- Okuryazarlık oranı düşüktür.
- Teknolojik imkânlar azdır.
- Toplumun geneli geniş ailelerden oluşur.

JAPONYA

Başkent:	Tokyo
Nüfus:	126.529.100
Yüz Ölçümü:	377.899 km²
Diller:	Japonca
GSYİH (ABD doları)	4.9 trilyon
İnsani gelişme Endeksi	0,915
İnsani Gelişme Endeksi Sıralaması:	19

NİJERYA

Başkent:	Abuja
Nüfus:	195.587.740
Yüz Ölçümü:	923.768 km²
Diller:	İngilizce
GSYİH (ABD doları):	397 milyar
İnsani gelişme Endeksi:	0,534
İnsani Gelişme Endeksi Sıralaması:	158

Bir Doğu Asya ülkesi olan Japonya, refah seviyesinin yüksek olduğu ülkelerden biridir. Enerji ve ham madde kaynakları yönünden fakir ülkeler arasında yer alır. Sanayileşme ve teknolojik ilerlemeler, Japonya'yı ekonomik yönden geliştirdiği gibi eğitim, sağlık, okuryazarlık ve altyapı gibi konularda ülkenin dünyada ilk sıralarda yer almasını sağlamıştır. Japonya, gelişmiş ülkeler arasında gıda kaynakları bakımından kendi ihtiyacını karşılama oranı en düşük ülkelerden biridir. Bu ihtiyacının büyük bir bölümünü dış alım yoluyla karşılar. Deniz kaynakları oldukça zengin olan ülkede balıkçılığa bağlı sanayi çok gelişmiştir. Ülkede sanayi ve hizmet sektöründe çalışanların sayısı tarım sektöründe çalışanlardan fazladır. 2018 verilerine göre Japonya'da dış satım 738 milyar dolar iken aynı yılda dış alım 748 milyar dolar olmuştur.

Orta Afrika'nın batısında yer alan Nijerya, zengin petrol ve doğal gaz rezervlerine sahip olmasına rağmen siyasi istikrarsızlık, çatışmalar ve petrol üretim tesislerine yönelik sabotajlar nedeniyle petrol kaynaklarını tam kapasite ile kullanmamaktadır. Bu durum petrol dış satımını önemli ölçüde engellemektedir. Buna rağmen ülkede gelecekte petrol üretiminin artacağı yönünde tahminler yapılmaktadır. Zengin ham madde kaynaklarının bölge halkı, hükümet ve küresel petrol şirketleri tarafından paylaşılamaması ülkeyi bir çatışma bölgesi hâline getirmiş, ekonomik gelişimi baltalamış ve güvenlik zafiyeti oluşturmuştur. Bu durum Nijerya'nın eğitim, sağlık, okuryazarlık ve altyapı gibi konularda istenen seviyeye ulaşmasını engellemiştir. Ülkede tarım sektöründe çalışanların sayısı fazla olup tarım sektörü ihracatın ve gayrisafi millî hasılanın %60'tan fazlasını oluşturur. Buna rağmen Nijerya; tarımda ilkel yöntemlerin kullanıldığı, tarımsal üretimin yetersiz olduğu ve tarım ürünlerinin dış alımının yapıldığı bir ülkedir. Dış satım, 2018 yılında 60,6 milyar dolar iken aynı yılda dış alım, 41,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

SORULAR

1. **Aşağıdakilerden hangisi gelişmiş ülkelerin özellikleri arasında gösterilemez?**

A) Nüfus artış hızı yüksektir.
B) Nitelikli iş gücü fazladır.
C) Altyapı gelişmiştir.
D) Teknolojik imkânlar fazladır.
E) Toplumun geneli çekirdek ailelerden oluşur.

Cevap: A

2.

Haritadaki işaretli ülkelerden hangileri gelişmiş ülkelere örnek olarak gösterilebilir?

A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve III
E) II ve IV

Cevap: E

3. **Japonya'nın gelişmiş bir ülke olmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?**

A) Araştırma geliştirme çalışmalarına önem vermesinin
B) Ham madde kaynakları yönünden zengin olmasının
C) Sermaye gücünün fazla olmasının
D) Nitelikli işgücü potansiyelinin fazla olmasının
E) Teknolojik imkanlarının fazla olmasının

Cevap: B